

У підсумок зазначимо, що проведення ефективної державної політики у сфері регулювання оплати праці сприятиме врегулюванню соціально-трудових відносин, запобіганню трудовим конфліктам, забезпеченню соціальної безпеки громадян та підвищенню їх життєвого рівня.

Бібліографічний список:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (дата звернення : 31.10.2021).
2. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971. № 322-VIII URL : <http://zakon.rada.gov.ua/> ([дата звернення : 26.10.2021](#)).
3. Про оплату праці : закон України від 24 березня 1995 р. № 144. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/> ([дата звернення : 26.10.2021](#)).
4. Про перелік товарів, не дозволених для виплати заробітної плати натурою : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 року № 244 URL : <http://zakon.rada.gov.ua/> ([дата звернення : 25.10.2021](#)).
5. Рябуха М.С. Оплата праці: стан, проблеми та перспективи розвитку. ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. URL : <http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/> ([дата звернення : 20.10.2021](#)).
6. Васюренко Л.В. Теоретичні засади державного регулювання організації оплати праці. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 25. С. 31-34.
7. Талавіра Є.В., Пінчук С.С., Черниш В.В. Дослідження державної політики в системі організації оплати праці в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2019. №6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/53.pdf (дата звернення : 31.10.2021).

ЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ВІД САМОСВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ

*Ю.А. Лагодіна,
здобувач вищої освіти
спеціальність 071 «Облік та оподаткування»
Миколаївський національний аграрний університет*

Екологічні проблеми, які охопили всю планету, на сьогоднішній день, міцно утримують людей в напруженому стані природними катаклізмами та примушують людство до постійного пошуку шляхів їх вирішення. На сьогодні, маючи в арсеналі значні досягнення науково-технічного прогресу, екологічні питання залишаються актуальними.

Науковці та практики, які вивчають та досліджують закономірності у сфері екології, зазначають, що одним із дієвих механізмів вирішення екологічних проблем є профілактика. Опираючись на даний факт, з'явилася потреба у формуванні екологічно здорової поведінки суспільства. Серед науковців, як результат вивчення екологічних проблем, з'явився такий напрям дослідження, як психологія екологічної свідомості. Свідомість є формою лише особисто суб'єктивного сприйняття реальності навколишнього середовища, яка формується виходячи із досвіду та вміщує в собі певні навички, думки, стереотипи та інше.

Скребец В. трактує екологічну свідомість як «найвищу ступінь відображення штучного і природного середовища, свого внутрішнього світу,

рефлексію щодо місця і ролі людини в фізичному, біологічному та хімічному світі». Також автор зазначає, що характеристиками екологічної свідомості є аналітично сформовані певні уявлення про екологічні процеси та явища, що в свою чергу, формують екологічний досвід не тільки індивідуально кожної людини, а й взагалі суспільства [1].

Самосвідомість встановлює бачення себе людиною як індивідуальної особистості, вміння себе аналізувати та визначати й досягати особистих цілей. При достатньому розвитку мислення, самосвідомість надає можливість людині надавати оцінку собі як особистості в соціальному розумінні. Разом з тим, представляє собою досить сильний метод самоконтролю та самокритики.

Екологічна самосвідомість забезпечує рефлексорну та надійну точку зору людини в її взаємовідносинах з навколишнім середовищем, сформовану на корисних знаннях, емоційному ставленні та самоконтролю екологічної поведінки. Разом з тим відмітимо, що екологічна самосвідомість є досить нелегким та різноелементним явищем, яке в певній мірі пов'язане з фізіологією людини.

Екологічна самосвідомість містить значну кількість елементів, вимірів, показників, разом з тим головним з даних складових є ієрархія та устрій ціннісних координат. Тому можна зазначити, що зародження самосвідомості людини неможливо без існування її світогляду та сукупності певних навичок та духовних цінностей. Разом з тим самосвідомість виступає як регулятор та є певною системою, яка надає можливість людині усвідомити свою суб'єктивну значущість у взаємодії з навколишнім світом. Тобто екологічна самосвідомість має вплив на поведінку особистості, зосередженої на втілення в життя ідей екологічного характеру.

Але варто зауважити, що і даний процес є досить важливим в момент розвитку екологічної самосвідомості через вагомий вплив розуміння апарату детермінації поведінки людини. Саме це забезпечує здійснення особистістю раціонально екологічних форм діяльності.

Частіше всього, всі навички про те, як саме потрібно поводити себе з навколишнім світом, в людини формуються з дитинства під час спостереження, а також як цю діяльність реалізує суспільство, певні соціальні групи. Дуже хороший приклад надає тенденція розповсюдження акцій з очищення від сміття певних природних місць. Дані «природні помічники» фотографують певну природню територію та результати після очищення цієї території, при цьому надихаючи інших людей на таку ж діяльність. Дані акції стають, так би мовити, трендом для сучасної молоді.

Проблема сутності екологічної самосвідомості особистості є перспективним і актуальним напрямом досліджень. Виникнення і розвиток екологічної самосвідомості особистості зумовлюється змінами оточуючої її дійсності (як змінами у природньому середовищі, так і трансформаціями інших сфер існування людини: соціумі, культурі, економіці тощо). Взаємодія людини з навколишнім світом може відбуватись на різних рівнях її буття: планети, біосфери, техносфери, суспільства тощо. Осмислення життєвого середовища і діяльність людини на цих рівнях визначає формування її екологічної

свідомості, ядром якої виступає екологічна самосвідомість особистості. Екологічну самосвідомість людини утворює усвідомлення нею власного місця й ролі у світі, розуміння можливостей впливу на нього, а також наслідків власної діяльності [2].

За результатами дослідження варто відмітити, що екологічна самосвідомість є багатоскладовим та важливим елементом формування та розвитку екологічної поведінки суспільства. Разом з тим, на наш погляд, саме екологічна самосвідомість останніми роками добре відчувається суспільством як розвинутий процес, оскільки виступає мотиваційним чинником вирішення екологічних проблем.

Бібліографічний список:

1. Скребец В. А. Екологічна психологія: навч. посібн. Київ: МАУП, 1998. 144 с.
2. Отія Д. Екологічна самосвідомість особистості як психологічний феномен. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2020. Випуск 11 (56). С. 87-94.

*Науковий керівник – Костирко А. Г.,
канд. екон. наук, старший викладач
кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет*

ПРЕКАРИЗАЦІЯ ЗАЙНЯТОСТІ ЯК ЗАГРОЗА СОЦІАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

*А.С. Пятачук,
здобувач вищої освіти
спеціальність 071 «Облік та оподаткування»
Миколаївський національний аграрний університет*

Анотація: досліджено питання прекаризації праці в Україні, її причини та наслідки для ринку праці, можливі напрями покращення становища ринку праці.

Ключові слова: прекарна зайнятість, нестандартна зайнятість, ринок праці, трудові відносини.

Abstract: the issues of precarization of labor in Ukraine, its causes and consequences for the labor market, possible ways to improve the labor market are studied.

Key words: precarious employment, non-standard employment, labor market, labor relations.

У сучасних умовах сфера соціально-трудова відносин переживає трансформацію, яка змінює структуру зайнятості в Україні та світі. Швидкість та нестабільність економічної ситуації вимагає від суб'єктів господарювання гнучкості у формуванні власної кадрової політики та фонду оплати праці. У зв'язку з даною ситуацією на ринку праці з'являється все більше вакансій із нестандартними формами зайнятості. Такі форми зайнятості часто є прекарними.

Поняття «прекарна зайнятість» є широким поняттям і включає в себе види зайнятості, що відрізняються від стандартної зайнятості (40-годинний робочий тиждень та соціальний захист), в першу чергу, нестабільністю такої зайнятості та відсутністю соціального захисту.